

dingen, Jordens Kulturtilstand ved Udlæget, Slaatidens Indflydelse paa Planternes Genvækstevne osv., træder ganske anderledes klart og ansfueligt frem ved at demonstreres i Marken end ved at fremstilles i Beskrivelser og Beretninger. Til talrige økonomist vigtige Forhold vedrørende Plantesygdomme kan der vanskeligt ad anden Vej spredes praktisk Kundskab ud til den store Befolkning. En Mængde Spørgsmaal vedrørende Gødningens Anvendelse lader sig næppe ad anden Vej faa sikkert udarbejde som gennem hensigtsmæssige Demonstrationer i Marken. Manges Landmand, der f. Eks. blot en Gang har set Nslens Virkning paa Græs eller Kær, føler sig stærkere overbevist om Rentabiliteten ved Opsamling af Nslen end den, der har hørt eller læst vidtløftige Beretninger derom, men ikke set Virkningen i Marken. Der kunde fremdeles nævnes en lang Række Forhold vedrørende Rodfrugtdyrkning, Jordens Behandling, Agerdernes Saatid, Ukrudtets Bekæmpelse, Sædskiftets Betydning osv., som udmærket egner sig til at demonstreres ad denne Vej. Overhovedet anser jeg Forevisningsmarker, tyndt og stansomt planlagte og forklarede, for en meget betydelig Genvej fra de Virksomheder, hvor Erfaringerne ad Forsøgets Vej indvindes, og til de Tusinder af Bedrifter, hvor Kundskab til disse Erfaringer kunde forebygge Tab eller sikre økonomist Binding — en Genvej, som det maa anses for økonomist at lade ubenyttet. Jeg tør føje til, at i samme Grad, som Forsøgsvirksomheden antager fastere Former, større Dimensioner og forøger Summen af sikre Erfaringer, bliver det en nødvendig Betingelse for den bedst mulige Forrentning af de dertil anvendte betydelige Midler at benytte et Publikationsmiddel som Forevisningsmarker.

I Praksis vil imidlertid Sagens tilfredsstillende Gennemførelse støde paa ikke ringe Vanskeligheder, hvad de hidtil indbundne Erfaringer betræffe. Navnlige vil det sikkert volde Vanskeligheder at finde kvalificerede Mænd til at forestaa den daglige Forevisning og Forklaring af Markerne. Det er indlysende, at Nyttens af Forevisningsmarkerne staar og falder hermed, og det maa ikke oversees, at der stilles betydelige Fordringer til disse Mænd. De skulle ikke alene kunne ofre den fornødne Tid derpaa, men de maa først og fremmest være nøje fortrolige med Agerbruget i det hele og særlig med Planteakturens mange Detailler, saa at de kunne give de besøgende fyldestgørende Oplysning paa dette Omraade og derved gøre Forevisningsmarkerne til det de ifølge Sagens Natur bør være: Steder, hvor Landmanden kan hente paalidelig Belæring paa dette vigtige Omraade. Forevisningsmarkerne have jo kun dette ene Formaal: at tjene til Demonstration af de Sandheder og Erfaringer, der paa anden Maade ere indbundne. Forfølles dette Mål, er hele Foranstaltningen unyttig, og Mangel paa faglig Forstaaelse og Indsigt hos Foreviseren kan endog let volde Skade. Jeg anser Personspørgsmaalet for det centrale i denne Sag og mener derfor, at man ved dens Realisation maa vælge mellem følgende to Alternativer:

enten maa samtlige statsunderstøttede Forevisningsmarker anlægges efter en og samme Plan, i hvilket Tilfælde Planteavlskonfulenterne maa kunne yde en væsentlig Medvirkning ved Forevisningen og navnlig, hvor det ønskes, personlig være til Stede eller kunne sende en kvalificeret Assistent ved alle større forud bestemte Besøg, idet det ikke kan ventes, at der hvert Sted, hvor der ønskes anlagt en Forevisningsmark, skal kunne findes en Mand med alle Betingelser for paa en fyldestgørende Maade at kunne forklare det til Demonstration valgte Emne, paa hvis Valg Foreviseren jo i dette Tilfælde ingen Indflydelse har;

eller der maa ved hver enkelt Forevisningsmark tages væsentligt Hensyn til Foreviserens Kvalifikationer og Interesser saaledes, at der kun vælges Emner, som de respektive Forevisere ere tilstrækkelig eller i hvert Fald nogenlunde fortrolige med.

af mange Grunde bør vistnok den første Form foretrækkes. Man er derved mere uafhængig af de stedlige Kræfter og af disses Nyttens eller Forbliven, man staar mere frit med Hensyn til Valget af Steder, og hele Arbejdet simplificeres i høj Grad og gøres dermed betydelig billigere. Denne Arbejdsmaade udelukker dog selvfølgelig ikke Benyttelsen af de stedlige Kræfter. Tværtimod bør der arbejdes hen til, at disse, hvor de findes, efterhaanden og i størst mulig Omfang indvoves og indarbejdes i hele Foretagendet; og under alle Omstændigheder maa der have en Tilhynsmand paa hvert Sted.

Bygges der i ovenomhandlede Henseende i væsentlig Grad paa Forsøgsstationernes og Konfulenternes Medvirkning, formindskes Vanskelighederne ved Valg af Stedet for Forevisningsmarker betydeligt. Med Hensyn til Steder er der da væsentlig kun følgende Hensyn at tage:

1) at Forevisningsmarkerne installeres hos Mænd, der overhovedet have Interesse for og i al Almindelighed Forstaaelse af Foretagendet,